

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Motivering	2
3.2 Doel.....	2
3.3 Besluitvorming.....	2
4. VOorgenomen ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Algemeen.....	3
4.2 Voorgenomen activiteit.....	4
4.2.1 <i>Beschrijving</i>	4
4.2.2 <i>Emissies en emissiebeperkende maatregelen</i>	5
4.3 Alternatieven	6
4.3.1 <i>Algemeen</i>	6
4.3.2 <i>Nulalternatief</i>	6
4.3.3 <i>Meest milieuvriendelijk alternatief</i>	7
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	8
5.1 Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling.....	8
5.2 Gevolgen voor het milieu	9
5.2.1 <i>Algemeen</i>	9
5.2.2 <i>Veiligheid</i>	9
5.2.3 <i>Kwaliteit van bodem en water</i>	10
5.2.4 <i>Levende natuur</i>	10
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	10
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	11
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	11
9. VORM EN PRESENTATIE.....	12
10. SAMENVATTING VAN HET MER	12

1. INLEIDING

TransCanada International (Netherlands) B.V. (hierna te noemen TransCanada) is voornemens een offshore gasveld te ontwikkelen in blok G17 van het Nederlandse deel van het continentale plat. Het G17 blok ligt ca. 100 km. ten noorden van Terschelling. De voorgenomen platformlocatie op positie is 54° 2' 59" NB en 5° 26' 23" OL. Om het aardgas te kunnen winnen zullen gasproductieputten worden geboord en zal een productieplatform worden geïnstalleerd. Het gewonnen gas zal naar het vasteland worden getransporteerd via een pijpleiding, die deels speciaal voor het voornemen wordt aangelegd, maar deels ook door derden zal worden gebruikt. De verwachting van TransCanada is dat het platform voor een periode van 15 tot 20 jaar in operatie zal zijn. Na afloop van deze periode zal het platform weer worden verwijderd.

Bij brief van 17 april 2000 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 79 d.d. 20 april 2000.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.¹. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreactie², die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

- Lozingen naar zee, in het bijzonder van formatiewater; beschrijf de kwaliteit van dit water en de te verwachten effecten van de lozing.
- De kans op calamiteiten en de dan te verwachten effecten op gebruiksfuncties van de Noordzee. Beschrijf de procesbewaking om de kans op calamiteiten zo klein mogelijk te maken.
- De relatie met recente jurisprudentie op het punt van vogelbescherming onder de Habitat- en Vogelrichtlijn.
- De uitwerking van het meest milieuvriendelijk alternatief.
- Te verwachten effecten op vogels en onderwaterleven, zowel bij normaal bedrijf als bij storingen en calamiteiten.

¹ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

² Zie bijlage 4.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Motivering

Beschrijf de aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid. Geef hierbij aan:

- welke gas- en condensaatproductiecapaciteit voor G17d-A wordt voorzien over de gehele te verwachten exploitatieperiode van het veld;
- de omvang van toekomstige uitbreidingen door het boren van extra putten en het verwerken van gas van gaswinningsatellieten in de omgeving;
- wat de verwachte economische levensduur is;
- wat de rol is van dit gasveld in het Nederlandse energiebeleid voor gas, in het bijzonder in het beleid voor kleine gasvelden en het zo veel mogelijk ontzien van het Groningse gasveld.

3.2 Doel

Geef een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) van het voornemen, waaronder de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering. Geef een korte omschrijving van het doel van het productieproces en de samenhang met andere productieprocessen op andere platforms. Beschrijf doelen zodanig concreet, dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven en geef aan welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor het milieu.

Beschrijf nut en noodzaak van deze activiteit voor Nederland en formuleer, naast de doelen, ook de uitgangspunten voor het voornemen.

3.3 Besluitvorming

Geef kort aan welke randvoorwaarden en uitgangspunten (zoals ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Verwijs hierbij naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Met name van belang zijn de Mijnwet continentaal plat en het daarop gebaseerde Mijnreglement continentaal plat. Beschrijf tevens het internationaal rechtelijk kader en de internationale afspraken die op het voornemen van toepassing zijn, zoals de verdragen van Rio, OsPar, Bonn/Bern, EG-richtlijnen en Noordzeeafspraken. Leg tot slot een relatie met de afspraken gemaakt in de intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinningsindustrie.

Geef aan of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. Speciale aandacht hierbij vereist de bescherming van soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Recente jurisprudentie lijkt er op te wijzen dat aandacht moet worden geschonken aan beschermde soorten die voorkomen in Europese regelgeving, zoals de Vogelrichtlijn, ook in gevallen waarin een gebied niet speciaal is aangewezen als beschermingsgebied

Het MER wordt opgesteld voor de vergunningverlening door de Minister van Economische Zaken ingevolge artikel 30a van het Mijnreglement continentaal plat. Beschrijf procedure en tijdpad van de vergunningverlening en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn, zoals Staatstoezicht op de mijnen. Geef de besluiten aan die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteit en de alternatieven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Maak hierbij een onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg), de gebruiksfase (gebruik en beheer) en tijdens of na de beëindiging. Geef bij zowel voornemen als alternatieven expliciet aan welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen.

Baseer de beschrijving op een indeling in deelactiviteiten, bijvoorbeeld de in de startnotitie genoemde indeling:

- installatie van het offshore platform
- booractiviteiten
- opstarten van de installaties
- productie en behandeling van gas, condensaat en water en vervoer van gas en condensaat per leiding naar de wal
- toekomstige activiteiten op het platform (plaatsen compressie-eenheid, boren nieuwe putten, aansluiten op gaswinnings satellieten in de omgeving, etc.)
- transportactiviteiten (schip en helikopter)
- verwijdering aan het einde van de productiefase

4.2 Voorgenomen activiteit

4.2.1 Beschrijving

Besteed per deelactiviteit aandacht aan onder andere de volgende aspecten: aanvoer, afvoer, putboringen, puttesten, operaties, energievoorziening, emissies, aanleg en eventuele afbraak van leidingen, procesbewaking en veiligheidsbewaking, onderhoud, antifouling, corrosiebescherming, brandbestrijding en calamiteitenplan.

Beschrijf de volgende aspecten van het voornemen:

Locatie en aard van de putten en het platform

- hoeveel putten geboord zullen worden; de aard van de putten (exploratie of winning) en de locaties; waarom gekozen is voor één platform;
- de locatie van dit platform binnen het G17-blok: welke overwegingen hebben geleid tot deze locatie? Geef aan of, en zo ja welke, milieuoverwegingen bij de locatiekeuze een rol hebben gespeeld.

Installatie van het hefeiland en booractiviteiten

- het hefeiland (toegelicht met illustraties) en de installatie ervan;
- het boorprogramma – in algemene termen – met daarin in ieder geval de verbuizingschema's, het boorspoelingsprogramma en de gebruikte (toxische) hulpstoffen;
- in welke gevallen boorspoeling op oliebasis wordt gebruikt. Hoe vaak zal dit voorkomen? Welke emissies ontstaan bij het boren?
- de geluidbelasting tijdens het boren, zowel boven als onder water;
- lichtbronnen;
- de fakkelbelasting en fakkelscenario's; wordt de fakkel uitsluitend voor productietesten gebruikt?

Aanleg- en onderhoudswerkzaamheden aan de pijpleiding(en)

- aanleg en onderhoud van pijpleidingen; geef het tracé aan van de gas/condensaatafvoerleiding naar de bestaande NGT-leiding, de capaciteit van deze leiding en welk deel daarvan is gereserveerd voor het G17d-A platform. Geef aan welk deel speciaal voor de gaswinning van TransCanada wordt aangelegd en welk deel ook door derden zal worden gebruikt.

Productieactiviteiten

- welke activiteiten op het platform zullen plaatsvinden, waaronder de zuivering van het te lozen productiewater;
- de scenario's waarbij onverbrand gas via de vent-stack wordt afgevoerd naar de atmosfeer; de technieken en de mogelijkheden voor het inzetten van de afgassen in eigen installaties;
- de normale productieactiviteiten, plus het starten en stoppen bij normale - en noodsituaties. Beschrijf zoveel mogelijk kwantitatief en per compartiment wat in deze gevallen de verwachte uitstoot naar de omgeving zal zijn;
- hoe de procesbewaking plaatsvindt; beschrijf bemonsteringsprotocollen en de geplande en verwachte actuele frequentie van bemonsteren.

Behandeling c.q. afvoer van geproduceerde koolwaterstoffen

- de behandeling die de geproduceerde koolwaterstoffen op het platform ondergaan, incl. de toegepaste methode om hydraatvorming te voorkomen;

Transportactiviteiten

- de aan- en afvoer van materialen en personeel, de wijze waarop dit gebeurt, de route en de frequentie (aantallen vervoersbewegingen); maak onderscheid tussen de boorfase en de productiefase.

Onderhoud en ontmanteling

- het schoonmaken (piggen) van leidingen;
- het inspecteren van leidingen, b.v. door ultrasoon of elektronisch piggen;
- de benodigde werkzaamheden voor het definitief verlaten van de boorputten en het buiten bedrijf stellen van de pijpleiding;
- hoe het productieplatform wordt ontmanteld en afgevoerd;
- de maatregelen die worden getroffen voor het herstel van de locatie.

4.2.2

Emissies en emissiebeperkende maatregelen

Beschrijf in het MER de emissies naar water, zeebodem en lucht, de geluidemissies en de invloed van licht, zowel bij reguliere bedrijfsomstandigheden als bij calamiteiten en storingen. Geef daarbij aan welke emissiebeperkende maatregelen worden voorzien. Maak daarbij onderscheid tussen de verschillende activiteiten en tussen de boorfase en de productiefase. Ga specifiek in op de volgende aspecten:

Water en zeebodem

- de wijze waarop de kwaliteit van het lozingswater wordt bewaakt en binnen welke tijdspanne een eventuele overschrijding van toegestane of gewenste lozingsnormen wordt gedetecteerd en opgeheven;
- hoeveelheid en concentraties van de bij het boor- en productieproces toe te passen (mijnbouw)hulpstoffen. Bezie in hoeverre het 'CHARM'-model hiervoor geschikt is;
- de hoeveelheid en concentraties van verontreinigende stoffen in het naar zee af te voeren water, onder andere van olie, metalen en corrosiebestrijdingsmiddelen; geef daarbij aan hoe deze samenstelling over de productielooptijd kan veranderen;
- welke maatregelen worden getroffen ter voorkoming van calamiteuze lekkages vanuit het boorplatform (bijvoorbeeld bij gebruikmaking van oil-based mud³), het productieplatform en de pijpleiding (voor zover terug te voeren op afvoer van producten van het platform G17);
- welke eventuele lozingen op kunnen treden ten gevolge van onderhoud- en inspectieactiviteiten, zoals het piggen van pijpleidingen.

Lucht

- in welke gevallen welke hoeveelheden gas naar de atmosfeer zullen worden afgevoerd, zowel continue, door storingen in de afvoer en door testen;
- vrijkomen van ventgas;
- de maatregelen om calamiteuze lekkages te voorkomen.

Licht en geluid

- de emissies van licht en geluid en welke emissiebeperkende maatregelen voor licht en geluid worden toegepast.

³ Zie ook reactie 1, bijlage 4.

Veiligheid

- geef een kwantitatieve risicoanalyse voor blow-outs (zowel voor boor- en productiefase), aanvaringen (de locatie ligt in de nabijheid van de diepwaterterroute voor grote schepen), falen van leidingen, het ontstaan van grote lekken en plotselinge grote gasemissies. Beschrijf de voorzieningen ter voorkoming van dergelijke calamiteiten en ter bestrijding van de gevolgen daarvan;
- beschrijf de maximaal geloofwaardige ongevalsscenario's voor het platform en de pijpleidingen. Geef een schatting van de maximale tijdsduur en hoeveelheden gas en condensaat die daarbij kunnen vrijkomen. Hierbij kan een vergelijking worden gemaakt tussen de normale situatie, een kleine storing ('occasional spills') en calamiteiten (korte brand, langdurige brand, blow-out);
- beschrijf de mitigerende maatregelen bij ongevallen, zoals aanvaringen en brand;
- beschrijf de (instrumentele) beveiliging van de gas/condensaatafvoerleiding om lekkages te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken;
- ga bij het beschrijven van effecten van boren in op het mogelijk vóórkomen van 'shallow gas': hoe groot is die kans en wat zijn de risico's indien de kans bestaat?
- welke voorzieningen worden getroffen om morsen tijdens overslag van olie, brandstof en chemicaliën te voorkomen.

4.3 Alternatieven

4.3.1 **Algemeen**

Onderzoek voor welke onderdelen van de voorgenomen activiteit realistische alternatieven met milieuvoordelen mogelijk zijn. Deze kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- mogelijke koppeling van de booractiviteiten (batch drilling), bijvoorbeeld als in een bepaald traject gebruik gemaakt wordt van oil-based mud;
- verschillende routes voor het deel van de pijpleiding, dat speciaal voor het voornemen wordt aangelegd (uiteraard alleen voor zover deze een verschillend milieueffect hebben);
- verbeteren van de kwaliteit van het geloosde water en toepassing van additionele waterzuiveringstechnieken;
- herinjectie van productiewater (in plaats van lozing);
- emissiebeperkende maatregelen voor geluid- en lichtemissies en emissies naar de lucht;
- maatregelen ter verbetering van de veiligheid;
- maatregelen ter vermindering van de kans op ongewenste lozingen.

4.3.2 **Nulalternatief**

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief dat voldoet aan de doelstelling van de initiatiefnemer. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieugevolgen.

4.3.3

Meest milieuvriendelijk alternatief

In zijn algemeenheid moet het meest milieuvriendelijke alternatief (mma):

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en binnen zijn competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Het kostenaspect komt daarbij op de tweede plaats.

In het mma worden de in §4.3.1 genoemde elementen geoptimaliseerd, dat wil zeggen de 'best technical means' met betrekking tot:

- de kwaliteit van het geloosde water;
- de veiligheid;
- verstoring van het milieu door geluid, licht en emissies naar lucht en water.

De Commissie adviseert het mma in twee stappen te beschrijven:

Stap 1: Wat is *technisch* haalbaar? Beschrijf per milieuaspect waarop de voorgenomen activiteit negatieve effecten heeft in hoeverre een bruikbare, bewezen techniek of handelwijze voorhanden is om deze effecten te verminderen, dan wel tot nul terug te brengen.

Stap 2: Wat is *redelijk*? Motiveer in hoeverre de inzet van een op zich haalbare techniek of handelwijze *redelijk* is. Bijvoorbeeld, in hoeverre zijn de kosten redelijk in relatie tot de totale investering van het voornemen? Of, hoe verhoudt zich de behaalde milieuwinst tot de geverge investering?

Houdt bij stap 1 rekening met eventuele negatieve neveneffecten van een techniek of handelwijze. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een techniek weliswaar een bepaald milieueffect vermindert of tenietdoet, maar weer zo veel andere negatieve milieueffecten veroorzaakt, dat de betreffende techniek bij een integrale afweging toch geen onderdeel zou moeten zijn van een mma. Geef aan in hoeverre dit bijvoorbeeld het geval is voor herinjectie van productiewater, dan wel verwerking van productiewater aan wal.

In eerdere advisering over gelijksoortige projecten als het voornemen is de Commissie enkele malen geconfronteerd met technieken die als technisch onrealistisch werden gepresenteerd, terwijl de Commissie van mening is dat deze wel degelijk technisch reëel zijn. Het gaat om de volgende zaken, die bij de beschrijving van het mma moeten worden besproken:

- **behandeling van het lozingswater.** Toepassing van zodanige technieken – bijvoorbeeld hydrocyclonen of flotatie – dat de concentratie van olieachtige stoffen in het te lozen water minder dan 5 mg per liter (5 ppm) bedraagt. Bespreek hierbij ook de mogelijke toepassing van technieken die in de praktijk reeds als bewezen techniek worden toegepast bij on-shore-activiteiten in de Baltische staten (daarmee worden concentraties tot lager dan 0,5 mg per liter gehaald). Geef aan in hoeverre deze technieken ook bruikbaar zijn voor offshore installaties in de Noordzee.
- **continue analyse van de kwaliteit van het lozingswater**

- **boren in de meest gunstige periode.** Het is algemeen bekend dat er een potentieel risico bestaat voor de vogeltrek door het affakkelen. Uit waarnemingen⁴ is gebleken, dat tijdens de jaarlijkse trekperiodes zowel vanuit Groot-Brittannië als vanuit Noorwegen vogels over de Noordzee vliegen. Hoewel de trek in het G17-gebied in vergelijking met de belangrijke trekroute direct langs de Nederlandse kust veel minder geconcentreerd verloopt, geeft het affakkelen toch een verhoogd risico voor vogels tijdens de trekperiodes. Motiveer welke periode in dit verband als de meest gunstige periode voor boren kan worden beschouwd.
- **maximale beveiliging**, onder andere met behulp van radar, gericht op het zo veel mogelijk verkleinen van de kans op een ongeluk – bijvoorbeeld door een aanvaring – waardoor voor het milieu schadelijke stoffen in zee of in de atmosfeer terecht zouden kunnen komen.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

5.1 Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Geef het studiegebied op kaart aan. Deze omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen.

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit wordt gerealiseerd. De Commissie kan zich voorstellen dat gelet op de aard van het gebied, de autonome ontwikkeling voor een aantal milieuaspecten grotendeels gelijk is aan de bestaande toestand. Geef gemotiveerd aan waar dit het geval is.

Baseer de beschrijving van de huidige toestand en de autonome ontwikkeling in eerste instantie op een standaardbeschrijving van het betreffende deel van de Noordzee. Spits deze verder toe op de situatie rondom de winninglocatie en langs de relevante pijpleiding. Ga bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en, indien relevant, de autonome ontwikkeling uit van de in §5.2 genoemde milieuaspecten.

⁴ Bijvoorbeeld van de Werkgroep zeevogelwaarnemers van de Nederlandse Zeevogelwerkgroep, van het Ministerie van Defensie (radaronderzoek) en van de NAM (recente rapportage over trekbanen van vogels in verband met affakkelen).

Voor de beschrijving van bestaande toestand en autonome ontwikkeling kan gebruik worden gemaakt van het 'Generiek Document M.E.R. Offshore' (versie 20 mei 1999). Hierin staat beschreven welke informatie voor het studiegebied beschikbaar is. Informatie over aantallen en verspreiding van soorten in een specifiek gebied is in het Generiek MER echter vrij globaal, waarbij bovendien vaak wordt verwezen naar een referentie. Ook geeft het document weinig informatie over cumulatie van effecten van alle activiteiten in een bepaald gebied, over bestaande (olie)verontreiniging en over het landschap ter plekke. Als basis voor effectvoorspelling is dit niet voldoende. Omdat het studiegebied ecologisch gezien relatief waardevol is, is vooral meer gedetailleerde en actuellere informatie nodig over welke organismen in welke tijd van het jaar in het studiegebied aanwezig zijn. Deze informatie kan bijvoorbeeld worden gevonden bij het NIOZ, Alterra, RIKZ en RIVO. Ook is informatie te vinden in materiaal, dat recent door het Expertisecentrum LNV is verzameld en waarin de waarde van deelgebieden van de Noordzee wordt aangegeven.

5.2 Gevolgen voor het milieu

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.2.1 Algemeen

Neem bij de beschrijving van de milieugevolgen de volgende algemene richtlijnen in acht:

- beschrijf de milieugevolgen van het deel van de pijpleiding dat ook door derden zal worden gebruikt, voor zover deze samenhangen met de afvoer van producten van het platform G17;
- beschrijf, waar nodig, de ernst van milieugevolgen in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- beschrijf per milieugevolg of het omkeerbaar is;
- ga waar relevant in op de toename van de intensiteit van activiteiten in het gebied, met name transportactiviteiten;
- maak bij de beschrijving onderscheid tussen de boorfase en de exploitatiefase;
- voer bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten een betrouwbaarheidsanalyse uit, of gebruik een 'worst case scenario';
- vermeld onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens;
- maak de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald inzichtelijk en controleerbaar door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of door expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- motiveer de eventuele toepassing van minder gangbare voorspellingsmethoden.

5.2.2 Veiligheid

- Beschrijf voor de maximaal geloofwaardige ongevalsscenario's welke effecten op kunnen treden voor de gebruiksfuncties in het studiegebied.
- Geef aan welke gebruiksfuncties in verband met de veiligheid in welke mate gebruiksbependingen krijgen door de installaties.

5.2.3 **Kwaliteit van bodem en water**

- Beschrijf de invloed op de bestaande samenstelling van de zeebodem.
- Beschrijf het effect op de huidige kwaliteit van het water in termen van troebeling en aromaten.
- Beschrijf de gevolgen voor het milieu in het geval van blow-outs, grote 'spills' van vloeibare koolwaterstoffen en in het geval van een aanvaring.

5.2.4 **Levende natuur**

Besteed vooral aandacht aan:

- effecten op aanwezige beschermde soorten en doelsoorten van het natuurbeleid en op zeldzame en bedreigde soorten (Rode-Lijst-soorten). Leg hierbij een verband met recente Engelse jurisprudentie, waarbij de rechter heeft bepaald dat aandacht moet worden geschonken aan beschermde soorten die voorkomen in Europese regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn, ook in gebieden die niet speciaal zijn aangewezen als beschermingsgebied;
- de aanwezigheid en mogelijke beïnvloeding van vogels en zeezoogdieren door licht en geluid;
- voor welke vissoorten het gebied een belangrijk voedsel-, paai en opgroei-gebied is;
- het voorkomen van hard substraat (het platform) en de positieve rol daarvan als 'stepping stone' bij de verspreiding van organismen;
- de aanwezigheid en mogelijke beïnvloeding van macrobenthos;
- de mogelijke beïnvloeding van onderwaterleven door veranderingen in de kwaliteit van bodem en water.

6. **VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Vergelijk de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven onderling én met de referentie. Doel van deze vergelijking is inzicht geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie. Betrek bij de vergelijking doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Het is zinvol een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven, in het bijzonder van de extra milieumaatregelen in het mma, om de realiteitswaarde daarvan beter te kunnen beoordelen.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Spits deze inventarisatie toe op de milieuaspecten die vermoedelijk in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld wat de consequenties zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschrijf:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn kan worden voorzien in leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De minister van Economische Zaken moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de daadwerkelijk optredende effecten met de voorspelde effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling, dat TransCanada Nederland in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

De evaluatie dient zich vooral te richten op:

- de waterkwaliteit;
- de bodemkwaliteit;
- ecologische parameters, vooral vogels en onderwaterleven; onder andere de rol van het platform, in samenhang met andere platforms in de Noordzee, als 'stepping stone';
- verstoring door licht en onderwatergeluid.

De Commissie signaleert dat de milieugevolgen van één gaswinninglocatie in de Noordzee mogelijk relatief beperkt zijn. Op dit moment worden echter meer initiatieven ontwikkeld in de Noordzee en het is denkbaar dat ook in de nabije toekomst meer initiatieven opgestart zullen worden. Deze activiteiten gezamenlijk kunnen mogelijk wel belangrijke gevolgen hebben voor het Noordzeegebied. De Commissie adviseert in de aanzet voor het evaluatieprogramma aan te geven hoe de gezamenlijke - cumulatieve - milieugevolgen kunnen worden onderzocht. In ieder geval is het hierbij van belang dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt, dat de evaluatieprogramma's van nog te starten winningactiviteiten zodanig op elkaar worden afgestemd dat vergelijking van

de resultaten mogelijk is. Ook dit MER kan een aanzet geven voor de uitwerking van een dergelijk evaluatieprogramma.

9. VORM EN PRESENTATIE

Geef bijzondere aandacht aan de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer deze onderlinge vergelijking bij voorkeur ook met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten zo recent mogelijk kaartmateriaal te gebruiken, te letten op de leesbaarheid van topografische namen en een duidelijke legenda bij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de belangrijkste zaken in het MER, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis.